

29 Decembrie 2006, nr. 128

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului de procedura civilă

(înregistrat în Parlament cu numărul 4665 din 06 Decembrie 2006)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea Codului de procedura civilă.

Evaluarea generală

1. Autor al inițiativei legislative este deputat în Parlament, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

3. Scopul promovării proiectului. Potrivit notei informative "modificările au scopul de a asigura accesul la justiție, garantând accesul la servicii juridice, calitatea cărora este monitorizată de autorități precum sunt Baroul Avocaților din Moldova și Ministerul Justiției. Aceste modificări nu exclud completamente împuternicirea reprezentanților, însă ele încurajează implicarea avocaților licențiați, întrucât aceștia sunt unicii ce pot acorda asistență juridică, alături de jurisconsultii angajați ai persoanelor juridice. proiectul de Lege nu urmărește scopul de a lichida sau de a diminua utilizarea instituției reprezentării, ci de a determina utilizarea acesteia conform rațiunii date de legiuitor, descurajând în asemenea mod practica de acordare a asistenței juridice în cauzele civile de către persoane, activitatea cărora nu este guvernată de standarde deontologice și profesionale necesare pentru asemenea activități".

Fundamentarea proiectului

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă

6. Suficiența argumentării. Din nota informativă putem stabili că elaborării proiectului au precedat anumite investigații cerute de Legea privind actele legislative, dar acestea au avut caracter unilateral, și nu au luat în considerație toate aspectele problemei. Astfel:

- * nu a fost studiată legislația comunitară;
- * nu au fost cercetate experiența și reglementările în domeniu ale altor țări;
- * lipsește expertiza juridică a proiectului;
- * nu a fost studiată jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în domeniul garanțiilor la un proces echitabil, în partea ce ține de asigurarea accesului la justiție, calitatea reprezentării de către apărător în

proces;

* lipsesc calculele precise a necesităților de servicii juridice (inclusiv subvenționate), în contextul în care proiectul intervine în sistemul de asistență juridică;

* nu sînt determinate eventualele consecințe sociale, impactul asupra cererii și ofertei de servicii juridice ș.a.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.

8. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Acest proiect constituie o promovare a intereselor corporative ale avocaților și că, deși, aparent, se urmărește un scop nobil de perfecționare a calității serviciilor juridice, totuși promovarea acestuia în versiunea propusă, poate afecta liberul acces al persoanelor la justiție.

În susținerea acestei opinii s-a afirmat:

a) excluderea instituției reprezentării are incidență asupra principiului garantat de stat a accesului liber la justiție;

b) instituția reprezentării este prezentă, practic, în majoritatea statelor. Mai mult decît atît, inclusiv Curtea Europeană a Drepturilor Omului admite aplicarea acestei instituții în procesul distribuirii justiției;

c) în general, instituția reprezentării constituie un "colac de salvare" pentru persoanele socialmente vulnerabile sau în cazul existenței legăturii de rudenie dintre o parte la proces și reprezentant;

d) deși autorii inițiativei legislative de a exclude reprezentarea nu au prezentat date statistice privind numărul dosarelor în care au participat reprezentanții, se poate presupune că reprezentanții au devenit deja un concurent pentru avocați. Acest fapt denotă că serviciile avocaților sînt mai puțin solicitate. În acest sens este important de stabilit cauzele. Or, autorul nu a oferit studii pertinente la acest subiect.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) persoanelor care nu au suficiente resurse pentru a achita serviciile avocaților, fiind astfel lipsiți de posibilitatea de a-și apăra efectiv drepturile în instanțe.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise, exprimările întrunind rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul nu stabilește atribuții ale autorităților publice, nici proceduri administrative noi sau alte chestiuni vizînd activitatea acestora.

Concluzii

Considerăm că proiectul urmează a fi supus unei revizuirii conceptuale, deoarece în versiunea prezentată ar putea aduce grave prejudicii dreptului la apărare a persoanelor care nu-și pot permite achitarea serviciilor unui avocat.

